

6. Järjestelytoimisto

Laajimmista v. 1961 suoritetuista tutkimuksista mainittakoon laskentatehtävien koneellistamiseen rakennusvirastossa, liikennelaitoksessa ja satamalaitoksessa liittyneet tutkimukset, puutavara- ja polttoainetoimistossa suoritettut jatkotutkimukset, Koskelan sairaskodin toimistotöiden tutkimukset sekä kaupungin sairaaloiden laskentajärjestelmän kehittämistä ja sairaaloiden kustannuksia koskevat tutkimukset ym.

Kertomusvuonna jatkettiin 11:tä aikaisemmin aloitettua tutkimusta ja aloitettiin 12 uutta. Tutkimusselostuksia valmistui 14.

Toimiston antamien lausuntojen määrä oli jonkin verran pienempi kuin edellisenä vuonna. Tehtyjen ja käsiteltyjen aloitteiden määrä pysyi suunnilleen ennallaan, kun taas palkittujen aloitteiden määrä hieman laski.

Työtehoneuvottelukunnan kokoonpano oli seuraava: puheenjohtajana kaup.joht. Lauri Aho, sekä jäsenenä kaup.siht. Lars Johanson, apul.kaup.joht. Juho Kivistö, toimitsija Olavi Kortealho, apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius, dipl.ins. Carl-Gustaf Londén, prof. Eino Niini, opetusneuvos Antero Rautavaara, varat. Onni Turtiainen, kaup.reviisori Sigfrid Törnqvist, apul.kaup.johtajat Eino Uski ja Eino Waronen sekä 1.7. lukien lisäksi apul.kaup.johtajat Veikko Järvinen ja Aarre Loimara.

Neuvottelukunnalla oli yksi kokous 19.4., jossa mm. käsiteltiin: toiminnan suunnittelussa ja valvonnassa käytettävien avainlukujen ottamista käyttöön kaupungin hallinnossa; mahdollisuuksia kustannussäästöjen saavuttamiseen kaupungin elinten yhteistoiminnan parantamisella; työturvallisuustarkastajan viran vakinaistamista; ehdotusta rationalisointitutkimusten tulosten luetteloiduksi ja kokoamiseksi sekä niiden tiedottamisesta virastoille ja laitoksille sekä eräitä järjestelytoimiston laatimia muistioita.

Toimistoteknillinen julkaisujaosto, joka oli asetettu v. 1959, piti vuoden aikana 3 kokousta ja päätti toimintansa syksyllä.

Järjestelytoimiston henkilökunta. Kertomusvuonna tapahtuneista muutoksista mainittakoon: toimistotutkijaksi työsopimussuhteeseen palkattiin 16.12. lukien valtiot. yliopp. Juhani Syrjänen; toim.apul. Aliisa Huurinainen erosi 3.4. ja virkaan valittiin 1.6. lukien Orvokki Salonen. Toimiston palveluksessa oli lisäksi tilapäisesti n. 5 kuukauden ajan 3 henkilöä laskenta- ja tutkimustehtävissä.

Ennen v. 1961 aloitettujen tutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Satamarakennusosaston organisaatiota koskevasta tutkimuksesta suoritettiin, sen jälkeen kun satamalautakunta oli antanut lausuntonsa, lisäselvityksiä, jotka koskivat mm. ehdotettuja uusia virkajärjestelyjä sekä osaston työkaluston ja -laivaston korjaus- ja kunnossapitotoimintaa.

Kaupungin omistamien rakennusten hallinnon ja hoidon yleisjärjestelytutkimusta jatkettiin lähinnä kunnossapitotoimintaan liittyvän laskutus-, tilaus- ja raporttijärjestelmän kehittämiseksi. Varsinainen tutkimus siirtyi seuraavaan vuoteen.

Sairaalatoiminta koskevassa tutkimustoiminnassa osallistuttiin sairaalatoimikunnan työhön kustannuslaskentajärjestelmän kehittämiseksi sekä Malmin, Marian, Auro-
ran ja Kivelä-Hesperian sairaaloiden kustannusten laskemiseen ja sitä varten tarvittavien perusmittausten suorittamiseen. Lisäksi käytiin jatkoneuvotteluja Hesperian sairaalan kanssa uudisrakennukseen sijoitettavien sairaalakanslioiden toimistoteknillisen työn suunnittelusta ym. sekä potilaskirjanpidon uudelleenjärjestelystä.

Kaupunginkirjaston rationalisointitutkimusta käsittelee kertomusvuoden aikana komitea, jossa myös järjestelytoimisto oli edustettuna.

Selvitykset *puutavara- ja polttoainetoimiston organisaatiosta*, sahatavaran paikallisjakelusta ja toimistotöiden järjestelystä sekä *polttopuun jakelun* järjestelystä valmistuivat ja niitä koskevat, järjestelytoimiston ehdotusten mukaiset päätökset tehtiin kertomusvuonna.

Selvityksessä *huoltoviraston keskusrekisterin* järjestämisestä uudelleen tehtyjen ehdotusten toteuttamiseksi suoritettiin yhteistoiminnassa ao. viraston kanssa jatko-
selvittelyjä. Lopullisen suunnitelman toteuttaminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Rakennusviraston palkkalaskentamenetelmän kustannuksista suoritettun tutkimuksen toinen eli työmaita koskeva osa liittyi toimistojen kustannuksia koskeneeseen vastaavaan tutkimukseen. Yhteenveto palkkalaskentamenetelmän kokonaiskustannuksista lähetettiin rahatoimistolle 24.1.

Hankintatoimiston varastokirjanpidosta ja laskutuksesta suoritettun tutkimuksen mukainen uudistus valmisteltiin toteutettavaksi seuraavan vuoden alussa.

Uudet tutkimukset

Koskelan sairaskodin toimistotöiden tutkimuksen tuloksena esitettiin eräitä virkajärjestelyjä ja henkilökunnan sijoittamista sekä muutoksia kirjanpitoon, työnjakoon ym. Potilaskirjanpito uudistettiin kertomusvuoden aikana. Tätä uudistusta sovellettiin myös Kustaankartanon vanhainkotiin ja Hesperian sairaalaan.

Lastensuojeluviraston väestöasiaintoimiston organisaatiota, henkilökunnan tarvetta ja toimistotöiden järjestelyä koskevassa selvityksessä esitettiin mm. menetelmien uudistamista ja henkilökunnan supistamista. Ehdotuksia ryhdyttiin myös toteuttamaan.

Kaupunginhallituksen asiameistoimiston kirjaamis- ja arkistointijärjestelyä koskevassa tutkimusselostuksessa esitettiin virkojen järjestelyä sekä kirjaamis- ja arkis-

6. Järjestelytoimisto

toimisjärjestelmän uudistamista. Ehdotuksista osa jo toteutettiin tai päätettiin toteutettavaksi.

Tutkimuksessa liikennelaitoksen tuntipalkkalaskennan kustannuksista selvitetiin tilastollisesti eri työnvaiheiden osuus sekä laskettiin kustannusten jakaantuminen eri tehtävien kesken sekä kokonaiskustannukset. Tehtävät ryhmiteltiin koneellisessa menetelmässä poisjääviin, muuttuviin sekä ennalleen jääviin. Lisäksi suoritettiin tutkimus koneellisen tuntipalkkalaskennan organisaatiosta ja työmenetelmistä.

Kansakoulujen talonmies-lämmittäjien viikkolevon järjestelyä koskeva selvitys tehtiin työntekijöiden ja palkkalautakunnan edustajien välisten neuvottelujen pohjaksi.

Tutkimus tuulaakin ja liikennemaksun siirtämisestä tullin kannettavaksi suoritettiin tullihuoneistoneuvottelukunnan aloitteesta. Perimistoiminnan eri työvaiheiden osuus selvitettiin tilastollisella havaintomenetelmällä.

Rakennusviraston koneellisen materiaalilaskennan toteuttamiseen liittynyt lävistystyön suorittaminen kirjauslävistyskoneilla saatiin suunnitelluksi ja kokeiluksi vuoden loppuun mennessä, jolloin kirjauslävistys aloitettiin.

Huoneistotutkimuksiin kuuluivat keskuspoliisitalon, oikeustalon, sosiaalivirastotalon, saneerattavan Kaupungintalon ja Töölön poliisi- ja postitalon huoneohjelmien tarkistamista koskevat tutkimukset ja selvitykset, joiden perusteella tehtiin esityksiä tarkoituksenmukaisempien ja taloudellisempien ratkaisujen löytämiseksi. Lisäksi suoritettiin sosiaalivirastotalon teknillisiä laitteita, kiinteitä kalusteita ym. koskevia selvityksiä.

Sähkölaitoksen suurkulutuslaskutuksen koneellistamistutkimus, jossa selvitetiin eri koneellistamismenetelmien soveltuvuutta ja taloudellisuutta, aloitettiin loka-kuussa. Selostuksen valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Rakennustarkastustoimistossa aloitettiin tutkimus kanslia-, kortistoimis- ja tilastoimistyön järjestämiseksi uudelleen. Tämän tutkimuksen valmistuminen siirtyi myös seuraavaan vuoteen.

Huoltotoimistoissa ja huoltoviraston asiamiesosastossa suoritettavien toimistotöiden tutkimus aloitettiin, mutta sen varsinainen suorittaminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Ulosottoviraston ulosottopalkkioiden kirjaamismenettelyn koneellistamistutkimus aloitettiin marraskuussa ja jatkui seuraavaan vuoteen.

Tietojenkäsittelykeskuksen avulla suoritettavaan kuukausipalkkojen laskentaan liittyvä tutkimus- ja suunnittelutyö aloitettiin joulukuussa ja jatkui seuraavaan vuoteen.

Siivoustöiden järjestelyä koskevaa selvitystä kiinteistöviraston talo-osaston siivoustöissä avustettiin selvittelytyön suunnittelussa ja mittausperusteiden määrittelyssä. Kiinteistöviraston talo-osaston suorittaman selvittelytyön tulosten yhteenveto jäi seuraavaan vuoteen.

Lausunnot. Toimisto antoi kertomusvuonna 180 (ed. v. 202) lausuntoa sekä lisäksi suoraan rahatointa johtavalle apulaiskaupunginjohtajalle 48 (45) selvitystä ehdoteuista uusista tp. viroista ym. 68 lausuntoa (38 %) koski virkojen perustamista tai vakinaistamista, 27 (15 %) työnluokitusta ym., 8 (4.5 %) vapautuneen työvoiman sijoittamista, 11 (6 %) muita työvoimakysymyksiä, 17 (9.5 %) organisaatiota, työmenetelmiä, työntutkimuksia, kuljetuksia ym., 28 (16 %) kaupungin sisäisiä henkilökuljetuksia, 2 (1 %) virkahuoneistoja sekä 19 (10 %) muita asioita.

Työturvallisuustoiminta

Työturvallisuustoimikunta, jonka puheenjohtajana toimi kaup.ins. Walter Starck ja sihteerinä työturvallisuustarkastaja Lauri Tarkiainen, kokoontui 4 kertaa.

Virastoissa ja laitoksissa toimi 54 työturvallisuuselintä, joihin kuului 150 vaki-naista ja yhtä monta varajäsentä. Palolaitoksessa, liikennelaitoksessa, vesilaitok- sessa, kaasulaitoksessa ja sähkölaitoksessa muodostivat kaikki tai vaaleilla valittu osa työturvallisuuselimen jäsenistä oman laitoksensa työturvallisuustoimikunnan, jonka puheenjohtajan ao. laitos valitsi.

Työturvallisuutta käsitteleviä kursseja, valistustilaisuuksia sekä luento- ja neu- vottelupäiviä järjestettiin n. 3 800 henkilölle, kansakoulujen poikaoppilaat mukaan luettuina. Virastoille ja laitoksille sekä em. elimien jäsenille jaettiin yhteensä 695vuo- sikertaa aikakauslehtiä, lisäksi jaettiin työpaikoille julisteita, varoitustauluja ym.

Kaupungin eri laitosten työpaikoissa sekä koulujen oppilastyöpajoissa suoritet- tiin tarkastuksia ja annettiin työturvallisuuteen liittyvää neuvontaa. Neljännesvuo- sittain laadittu yhteenvetotilasto osastojen työtapaturmien ja sairauspäivien luku- määristä sekä tapaturmakustannuksista jaettiin virastoille ja laitoksille.

Työtapaturmia sattui kaupungin työpaikoissa kertomusvuonna 2 750 (ed. v. 2 889). Näistä aiheutuneita sairauspäiviä oli 41 845 (45 545) ja invaliditeettiprosent- tien summa 460 (418), minkä lisäksi 1 (6) tapaturma päättyi kuolemaan. Tapaturma- tiheysprosentti koko kaupungin osalta oli 12 (12.5). Tapaturmavakuutuslain perus- teella suoritettiin korvauksia ohimenevistä tapaturmista 61.3 (64.8) mmk, invalidien huoltoeläkepäätömat ja kertakaikkiset korvaukset olivat 12.2 (11.5) mmk sekä tapa- turmaisesti kuolleiden hautausavut ja omaisten huoltoeläkepäätömat 4.8 (16.5) mmk eli yhteensä 78.3 (92.9) mmk.

Aloitetoiminta

Toimistoon jätettiin 51 (53) aloitetta, lisäksi oli 6 käsittelemätöntä, edellisenä vuonna tehtyä aloitetta. Aloitetoimikunta käsittelee loppuun kaikki aloitteet ja niistä palkittiin 26 (30) eli n. 46 (55) %. Palkkioiden yhteismäärä oli 310 000 (239 000) mk, suuruudeltaan ne vaihtelivat 100 000 (40 000) mk:sta 1 000 (1 000) mk:aan. Keski- määrin oli palkkioiden suuruus 11 900 (8 000)mk ja aloitteiden käsittelyaika 62 (66) päivää.

Aloitteet jakautuivat aiheittain seuraavasti:

	Tehtyjä aloitteita	%	Palkittuja aloitteita	%	
Teknillisiä	47	83	23	49	
Konttoriteknilisiä.....	3	4	2	67	
Hallinnollisia	6	11	1	17	
Sosiaalisia	1	2	—	—	
	<hr/>		<hr/>		
	Yhteensä	57	100	26	46

Aloitetoimikunta, jonka puheenjohtajana toimi kaup.ins. Starck ja sihteerinä virastotutkija Friedrich Kaltamo, kokoontui 8 (7) kertaa.

Lomakerationalisointi

Lomakeyhdyksmiesten apuna toimiville toimistoapulaisille järjestettiin 18 tuntia käsittävä lomakepiirtäjäkurssi, johon kuului sekä teoreettista opetusta että käytännön harjoitusta. Kursseille osallistui 15 henkilöä 13:sta eri virastosta.

Lomakeyhdyksmiestverkosto (16 henkilöä) jaettiin laitosten edustamien alojen mukaan neljään työryhmään, jotka kukin käsitelivät omien alojensa erikoiskysymyksiä.

Lomakesuunnittelija suunnitteli kaikkiaan 89 erillistä lomaketta 14 eri virastoa tai laitosta varten. Suurimmat lomakesuunnittelutyöt tehtiin Koskelan sairaskodin ja Kustaankartanon vanhainkodin potilaskirjanpidon uudistuksen sekä rakennusviraston automaattisen varastokirjanpidon suunnittelun yhteydessä. Lomakesuunnittelija teki kertomusvuonna ulkomaisen opintomatkan.

Muu toiminta

Kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuneiden viranhaltijoiden sijoitus. Kertomusvuonna tehtiin esityksiä pysyväisluontoisiin tehtäviin silloin sijoittamatta olleiden tp. virastotyöntekijöiden siirtämisestä toisiin tehtäviin tai eläkkeelle. Vuoden päättyessä oli vielä kolme ko. henkilöä pysyvästi sijoittamatta.

Julkaisut. Työtehoneuvottelukunnan julkaisema Tehokas toimisto -niminen toimistotekniikan ja -organisaation suppea oppi- ja lukukirja valmistui syksyllä ja otettiin käyttöön kaupungin koulutustoiminnassa. Sitä jaettiin myös n. 600:lle esimiesasemassa olevalle ja toimistotöistä vastaavalle viranhaltijalle. Lisäksi Kaupunkiliitto välitti julkaisua muille kaupungeille ja sitä annettiin myös vapaaseen myyntiin. Toimitustyön oli suorittanut järjestelytoimisto.

Tiedotuslehti Tehoviesti ilmestyi kolmena numerona. Sitä jaettiin esimiesasemissa oleville viranhaltijoille n. 1 200 kpl:n painoksena.

Irtaimiston luetteloinnin uudistamista koskevia kokeiluja ja selvittelyjä jatkettiin edelleen Koskelan sairaskodissa.

Menot. Järjestelytoimiston menot kertomusvuonna olivat: Palkkiot 36 000 mk, Vakinaiset viranhaltijat 7 920 250 mk, Tilapäiset viranhaltijat 5 307 475 mk, Viranhaltijain sairauslomasijaiset 124 650 mk, Muut palkkamenot 2 154 105 mk, Kansaneläke- ja lapsilisämaksut 719 180 mk, Vuokra 3 162 630 mk, Valaistus 55 135 mk, Siivoustarvikkeet 24 272 mk, Painatus ja sidonta 168 671 mk, Tarverahat 592 170 mk, Aloitetoiminnan kustannukset 475 928 mk, Työturvallisuustoiminnan kustannukset 496 281 mk sekä Ulkopuolisten rationalisoimisasiantuntijain palkkiot 68 600 mk, yhteensä 21 305 347 mk.

Kaupungin muut rationalisoimiselimet

Kaupungin muihin rationalisoimiselimiin oltiin yhteydessä, paitsi neuvottelemalla ajankohtaisista kysymyksistä, pitämällä myös yhteisiä kokouksia, joissa käsiteltiin yleisluontoisia rationalisoimiskysymyksiä.

Sairaalaviraston järjestelytoimiston tehtävät olivat pääasiassa lausuntoasioita ja muita jatkuvaluontoisia tehtäviä.

Rakennusviraston työntutkimustoimintaa on selostettu mainitun viraston yleiseen osastoon kuuluvan järjestelytoimiston toimintakertomuksessa.

Sähkölaitoksen laskentajaos suoritti jatkuvasti laskentatoimeen liittyvää kehitystyötä sekä laati lukuisia erillislaskelmia laitoksen johdolle ja eri toimintayksiköille. Tehtäviin kuului myös laitoksen tilastojulkaisun taloudellisen osan taulukoiden ja graafisten esitysten laatiminen.

Laitoksen menetelmäjaoksen suorittamat tutkimukset koskivat mm.: kalusto- ja varastokirjanpitoa, arkistotilojen ja toimistotarvikevaraston tilojen käyttöä, kopiointi- ja monistustoimintaa ym. Menetelmäjaos huolehti sähkölaitoksen sekä kassa- ja tiliosaston lomakehuollosta ja uusien lomakkeiden suunnittelusta.

Laitoksen koulutusjaos huolehti erilaisista henkilökunnan koulutukseen liittyvistä tehtävistä. Laitoksesta osallistui yhteensä 221 henkilöä kaupunginhallituksen koulutustoimikunnan tai ulkopuolisten järjestämille kursseille. Tietojenkäsittelykeskuksen palkanlaskennan koneellistamisen toteuttamiskurssiin osallistui 83 henkilöä. Sähkö- ja kaasulaitoksen sekä koulutustoimikunnan yhdessä järjestämään kahteen yleisöpalvelukurssiin osallistui 56 henkilöä. Sähkölaitoksen järjestämään uusien työntekijöiden työturvallisuuskurssiin osallistui 62 työntekijää. Käyttöharjoituksiin osallistui keväällä 127 ja syksyllä 154 käyttöhenkilökuntaan kuuluvaa.

Eri ammatteihin koulutettavia ammattioppilaita oli vuoden alussa 15 ja uusia oppilaita otettiin vuoden aikana 7. Ammattikokeen suoritti 3 ja kesken oppijakson erosi 5 oppilasta. Harjoittelijoina oli 33 suomalaista ja 7 ulkomaalaista opiskelijaa. Lisäksi koulutusjaos tutki ja avusti sähkölaitoksen voimalaitosten alikonemestareiden ja koneenhoitajien pätevyysvaatimusten määrittelyssä.

Työvoimajaos laati ohjesäännöt henkilökunnan työhönottoa ja irtisanomista varten, tehtiin luonnos työntekijäin työsuojelutoimiksi, suunniteltiin henkilö- ja virkakortit ym. Työvoimajaoksen toimesta testattiin 12 työntekijää sekä toimitettiin Työterveyslaitoksen testattaviksi 205 henkilöä. Laitoksen palvelukseen otettiin vuoden aikana 78 toimihenkilöä ja 248 työntekijää. Vuoden aikana laadittiin useita kiertokirjeitä sekä erilaisia henkilökuntaa koskevia tilastoja.

Laitoksen kirjastossa oli vuoden lopussa 5 000 rekisteröityä kirjaa ja kirjaston sähkötekniikkaa koskevassa kirjallisuusviitekortistossa 25 00 korttia.

Kaasulaitoksen järjestely- ja laskentatoimiston tehtäviin kuuluivat henkilöasiat, työturvallisuustoiminta, henkilökunnan koulutusasiat, lomakeasiat, neuvonta- ja tiedotustoiminta, aloitetoiminta sekä erilaisten kokousten vaatimat selvittelyt. Kertomusvuonna uudistettiin 28 lomaketta. Lisäksi suoritti toimisto eräitä kustannuslaskentaan kohdistuvia tutkimuksia.

Liikennelaitoksen järjestelyosaston toiminnasta mainittakoon laitoksen omassa kertomusvuoden toimintakertomuksessa olevien tietojen lisäksi seuraavaa: tutkimus koko laitoksen avustus- ja korjaustoiminnasta, muistio, joka koski Koskelan autohuollon toiminnan organisaatiota miehityksineen, sekä suunnitelma autokaluston ajamien kilometrien valvonnan järjestämiseksi valmistuivat kertomusvuoden aikana. Ruhan autokorjaamon toiminnasta edellisenä vuonna valmistunutta muistiotäydentämää. Autokorjaamo-osaston organisaatiotutkimusta jatkettiin, avustettiin suunnitelmien teossa pääkonttorin siirtämiseksi Ruskeasuolle

6. Järjestelytoimisto

sekä Töölön hallintorakennuksen tilojen käytön suunnittelussa. Lisäksi suoritettiin eräitä muita tutkimustehtäviä.

Varastosuunnitteluryhmän edellisenä vuonna aloittamaa varastotarvikkeiden kooditustyötä jatkettiin. Myös kirjanpito- ja varastokorttijärjestelmä uudistettiin. Laitoksen kustannuslaskentajärjestelmää kehitettiin edelleen edellisenä vuonna hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti. Uudet laskentajärjestelmän pääperiaatteet esitettiin laskentaohjeissa.

Käytöntarkkailun tehtävänä oli tarkkailla laitoksen liikkuvan kaluston sekä liikennehenkilökunnan käyttöä liikenteessä sekä huolehtia niitä koskevien tilastojen antamisesta linjaorganisaatiolle. Tilastoista ja raporteista mainittakoon mm.: vaunutilannekartta, vaunutilanneilmoitus, vaunu- ja paikkakilometrit, vaunupäivälaskelma, liikennehenkilökunnan tehollinen käyttö, liikennehenkilökunnan poissaoloajat, matkustajaluku, lippujen myynti ja erikoistilastot.
